

میں نے اس کو دیکھا تھا کہ وہ ایک بڑے بڑے درخت کے نیچے بیٹھا تھا اور اس کے ہاتھ میں ایک کتاب تھی۔ وہ اس کتاب کو پڑھ رہا تھا۔ اس کے چہرے پر ایک عجیب سی مسکراہٹ تھی۔

اگر حضرت کی است میں تھوڑے	نہ ہوتا خاتمہ بہت ہمارا
ہمارے سوگی بخشش کے پہلے	نئی ہے تلافی محنت ہمارا
براکت کرگئی نہ تنہا	انہیں کے ساتھ ہو محنت ہمارا
کیا بندہ حبیب اپنے کا ہمسک	خدا ہے مہربان ہم پر ہمارا
ہوئے شوق سے اوڑیا جائے	مہربانی کو نہ لاس ہمارا
ہمارے واسطے ہے آبیہ کہ شہر	نئی ہے مالک کو نہ ہمارا

میں نے اس کو دیکھا تھا کہ وہ ایک بڑے بڑے درخت کے نیچے بیٹھا تھا اور اس کے ہاتھ میں ایک کتاب تھی۔ وہ اس کتاب کو پڑھ رہا تھا۔ اس کے چہرے پر ایک عجیب سی مسکراہٹ تھی۔

خدا وہ دن دکھالے اتنا ہر طرف
 نئی کا آستان ہو سر ہمارا

ہو میں بس باغ و صبا محمد مختار کا	سوزیاں کھتا ہے ریتا کر کے گلزار کا
حس جی کو جناب سدا برار کا	لطف حاصل ہو گا او سکھ لطف کے شہار کا
وصف جب گلزار میں شہم مبارک کا کیا	خواب اکھو لسی اوڑا یا کر گن ہمار کا
و سو شیطاں کے ہوشیر ہون دم مینا	وصف حضرت کے لکھوں گرا بر و عمار کا
و تر کو نریج ہو گا وہ رہی میں فزان	گل منور کر بھی لعت احمد مختار کا
اک جہان حسن بادشاہ و جہاں غلام	ہم کو بھی کہہ دے گدایا رب دسی سرکار کا
قبلہ حاجادہ عالم ہی تیری ات پل	کعبہ مقصود ہے تو زاہد و دیندار کا

میں نے اس کو دیکھا تھا کہ وہ ایک بڑے بڑے درخت کے نیچے بیٹھا تھا اور اس کے ہاتھ میں ایک کتاب تھی۔ وہ اس کتاب کو پڑھ رہا تھا۔ اس کے چہرے پر ایک عجیب سی مسکراہٹ تھی۔

میں نے اس کو دیکھا تھا کہ وہ ایک بڑے بڑے درخت کے نیچے بیٹھا تھا اور اس کے ہاتھ میں ایک کتاب تھی۔ وہ اس کتاب کو پڑھ رہا تھا۔ اس کے چہرے پر ایک عجیب سی مسکراہٹ تھی۔

وہ سب سچا اور حق کی تہا و مالی حساب
 درین پچو اوچکا بچھ پرشت و درو
 ندویوں ہر دم کو جاو کین ہی

الغنی

عالم ہستی ہو لکھ جائینگے ہم غم ترا
 لب پر میری نام ہوگا اڑنی ہر دہترا
 لب پر ہو کر خدا اور دلیہ میں دی غم ترا

وہ سب سچا اور حق کی تہا و مالی حساب
 درین پچو اوچکا بچھ پرشت و درو
 ندویوں ہر دم کو جاو کین ہی

اعطاف دیکھا در عین ہمار گریگیا
 تمنا کوئی دریا نے نہ تیرا دیدہ و غم ترا
 ۱۶۱

کہ وہ فخر بری فخر ملک ہو فخر آدم کا
 شمار دیکھتا ہر درو پر کین غم پر چمکا
 کہ جس کے صدقے میں رتبہ فرما اولاد آدم کا
 بناتا اشک کہ ہر قطرہ قطرہ آبِ دم کا
 کہ پیونچا عالم بالائیک غل سے تھم کا
 وہ قارون تھا بنا جو جبرہ دل و دم و دھم کا
 شمس ساعر و کلباس بیشک اسمِ عظم کا
 قزوں جو مصری بارا خوبی اچکا چمکا
 کہ نہ بخشا نہ جانا حشر تک تو آدم کا
 عوض کو نہ کر اسی حورو پلاؤ آبِ زمزم کا

بیان ہو گیا شرف و سبب سچا عالم کا
 ہر دہترا قدم صوبت و خوش رتبہ عالم کا
 این دلیہ والا و شیداموں اس سر دار عالم کا
 اعتراف نہیں نکلیا ابرو سے پر شرم کا
 یہ کس کے قد بالا کہ الم میرا جی میں نے
 بنی کہ حکم کی کیا مال زندہ ہو تھکا جی ہو گیا
 ہر اک مضبوطی عالم بالاسی لا زمین
 لیے بھر میں لایا شکر سیانہ کا
 فوسل گزشتہ تا اسی شفیق اللہ میں تیرا
 خیال کہ جبرہ حضرت ہر دم مردان

وہ سب سچا اور حق کی تہا و مالی حساب
 درین پچو اوچکا بچھ پرشت و درو
 ندویوں ہر دم کو جاو کین ہی

عالم ہستی ہو لکھ جائینگے ہم غم ترا
 لب پر میری نام ہوگا اڑنی ہر دہترا
 لب پر ہو کر خدا اور دلیہ میں دی غم ترا

وہ سب سچا اور حق کی تہا و مالی حساب
 درین پچو اوچکا بچھ پرشت و درو
 ندویوں ہر دم کو جاو کین ہی

ایضاً

ایضاً

ایضاً

وہ لانا فی ویتیل سیرینا
 کاش وہ روز بھی کھلاؤ مقدسنا
 یاسی لب بود کھا و درخ نورینا
 منوئی عالم رویا میں بھی وینا جگ
 ہاں سب کیس کیسے شاہ عرب بلالو
 سر نہ کاٹیکے ہم سگ در سر سے
 چلیاں آگے کوئی دوزخ کی سبلی خاکیں
 دل تو صبر کی خمیر میں ہے حاضر سردم
 منہ سے باختم رسالت دم آخر کھلا
 سر بھر کر دے حضرت کی کسی پر اعلیٰ
 و اظہور روز قیامت نظر کر لو ہویز
 طاریہ کو شہید کا ہاں پڑتا
 جہنم طاعت شریعت کی بجائے
 جہنم ست بالائی الی الی

ایسا کہا ہے کہ رکھا میں ہر اینا
 لطف نگاہ دیکھو سب پور سر اینا
 غم نہ میری حال میں نظر اپنا
 خانے کس خند میں ہونا ہی مقدس اینا
 ہند میں بنگلہ زمین میں ہر اینا
 کافے سر کو کوئی بے درجہ و سگ اینا
 آب و کھلا میں جہاں رح النور اپنا
 دسترس کو نہیں ظاہر میں ہاں اپنا
 اللہ احسن ہوا خاتمہ بہترین
 بسنر ہو گیا جنت میں ہر تفر اپنا
 جب نہی آپ سا ہو غنا میں ہر اپنا
 تھا وہاں جلہ ناما الگ سرور اپنا
 دسترس شریعت دن ہوا کی کوثر اپنا
 کھلا ہے غیر شمشاد و صنوبر اپنا

ایضاً

مجھے مہول و بانہ بہر خدا
 کہم سے جو کونسیا لیجیو
 رفیعہ رکا اب تو بہر خدا
 پاسا ہوں میں شربت دید کا
 پینے میں مولایہ جا کر مرے
 بڑی گور میں بھی مدد کیجیو
 یاد عاتجہ کو معلوم ہے
 اول کی تمنا ہی مولامرے
 کہی آرزو ہے سی ہی ہو س
 کہانہ بیست میں جہلج ذوق شوق
 کہ ہے بعد میں وانیونید قلہیں
 براح قرآن میں
 بستر کیا فرشتوں سے لکھی ہے

بر و جزا یا شفیع الورا
 برے خدا یا شفیع الورا
 نبی الورا یا شفیع الورا
 سطا کر عطا یا شفیع الورا
 غلام آپ کا یا شفیع الورا
 مرے مصطفیٰ یا شفیع الورا
 کروں عرض کیا یا شفیع الورا
 یہ ہے التجب یا شفیع الورا
 مدد یا شفیع الورا
 شری نعت کا یا شفیع الورا
 ہمیشہ سدا یا شفیع الورا
 تراجا بجا یا شفیع الورا
 تمہاری ثنا یا شفیع الورا

بلا لے رہے ہیں اے علف کو
 نہ در و رہچہ را یا شفیع الورا

(Marginalia in Urdu script, including phrases like 'خدا یا شفیع الورا' and other religious expressions, written diagonally around the main text.)

ادب

دوسروں کے ساتھ حسن سلوک رکھنا
 دوسروں کے غم میں غمناک ہونا
 دوسروں کے کام میں مدد کرنا
 دوسروں کے حق میں حق بات کہنا

نور اللف

۱۲

دوسروں کے ساتھ حسن سلوک رکھنا
 دوسروں کے غم میں غمناک ہونا
 دوسروں کے کام میں مدد کرنا
 دوسروں کے حق میں حق بات کہنا

ہر قسم کے غم میں غمناک ہونا
 ہر قسم کے کام میں مدد کرنا
 ہر قسم کے حق میں حق بات کہنا
 ہر قسم کے غم میں غمناک ہونا

ہر قسم کے غم میں غمناک ہونا
 ہر قسم کے کام میں مدد کرنا
 ہر قسم کے حق میں حق بات کہنا
 ہر قسم کے غم میں غمناک ہونا

ہر قسم کے غم میں غمناک ہونا
 ہر قسم کے کام میں مدد کرنا
 ہر قسم کے حق میں حق بات کہنا
 ہر قسم کے غم میں غمناک ہونا

ہر قسم کے غم میں غمناک ہونا
 ہر قسم کے کام میں مدد کرنا
 ہر قسم کے حق میں حق بات کہنا
 ہر قسم کے غم میں غمناک ہونا

بیدار ہو کر چہرہ پر مسکرا کر دیکھو
 کہ کون سا کون سا کون سا کون سا
 کون سا کون سا کون سا کون سا
 کون سا کون سا کون سا کون سا

<p>ہوئی پسند قسمت ہی جو بد قسمت لاکھ جو سائی ہزار ہر منظور لاکھ ایک بار وہ کشت باغ کر جان گری ہی دم کر لے کا شائق ہوئی دیکھو آتش عشق رسول کی تاثیر لہو لگا شاد و تر بنی زخاقت سے ہفتی کے درسی ڈھنگ اور غنائی ہم نہیں لگائی سجدی یہ سجدہ نہیں کیے</p>	<p>کیا مٹی کا ہموں کی طرح خوان پیدا کرو دلوں میں ہم سرور جہاں پیدا ہر ہمارے گشت و خواہان پیدا جو تو ہوتا مامور ہے یہ سب جہاں پیدا کہ دل تو جلتا ہی ہوتا نہیں جو ان پیدا ہوا ہوں خلق میں از بلر مٹاں پیدا فساد لاکھ کری و در آسمان پیدا ہوا بنی کا نہ پر سنگ آستان پیدا</p>
---	---

<p>تمام سب سب میں ہوئی اور لطف ہونے کی جیسے ہی کم کردہ آستان پیدا</p>	<p>روایت یا سے موصدہ</p>
<p>نیر قبست میں جو دیار پر تیار ہم شیر میں شب روز ہوں خطر دیکھو کہ درون جان نہ پتھر تیار ن جو مہا گنہ کرتا ہوں اکثر تیار</p>	<p>خاک شیر ہی ہو گھر میں ہر منور تیار انیو سو سچا ہے دان ہر پتھر تیار گر مینے کی زیارت ہو میسر تیار جانتا ہوں کہ تو بخشید کا مقرر تیار</p>

بیدار ہو کر چہرہ پر مسکرا کر دیکھو
 کہ کون سا کون سا کون سا کون سا
 کون سا کون سا کون سا کون سا
 کون سا کون سا کون سا کون سا

۱۳۱
 دیوان لطیف
 درجہ اولیٰ کی برادری لطیف
 اب نہ دینا میں پھر اتوار درود

دیکھو کہ کون سا کون سا کون سا
 کون سا کون سا کون سا کون سا
 کون سا کون سا کون سا کون سا
 کون سا کون سا کون سا کون سا

اے ایسا یہ فراموشی نہ جھوٹ
 میں کہ گماہی قدم ترن لبنا جھوٹ
 تیری صورت تو سحر و طرب میں آئے
 اباشنہ چہرہ حق میں گدونی بنے
 عارضہ تیرا رہتا ہے آئین کہ سہل
 مرید کی ہر گز یار نہ حاصل
 کیا میاں اور نہ زبان ہر دو کی
 کو بیک وقت نہات سی ٹھکانا ہوا
 یہی خیال تیرا کہ پیسہ ہر خیال
 سخن کوستہ بدلی یہ نہ تاتا ہوا

اس رخ و اوج پہ پہرے اسایا جھوٹ
 اوسکے رتھ میں ہم ترن جھوٹ
 در کی کچھ نظر آتا جھوٹ
 وہ ہمہ مرید ہوتا ہے نہ اک جھوٹ
 تو وہ تھا کہ کہیں ہاتھ نہ کاٹا
 کلاس سرائی مرید کی تھا جھوٹ
 ہی جو دنیا میں رہتا ہے جھوٹ
 سدا کرتا ہے جھوٹ
 چون کہناں جاگ رہے ہیں کایا
 رکھتا ہے یہ موسیٰ جھوٹ

دیوان لطف

۱۲

لطف تجویز کرتا ہے ہر وقت
 یاد کر کے تری دہوا کر گیا جھوٹ

ارویض ہمارے قوت مانی

جھوٹ اس میں نہ تھا جھوٹ
 احمدیہ کہ کو چر اگر دون تہبہ

شیش خیزا ہر کو مبارک
 نسل گل نابہ میں بھی نہ تھا جھوٹ

(Extensive handwritten notes and signatures at the bottom of the page, including the name 'محمد علی' and various dates and locations like 'لاہور' and '۱۳۲۸')

<p>خسرو را که در کاخ جبر قیصر بنین میری که کهنه و خسته و درین جیب و جیب و خسته و درین</p>	<p>نظر اشک اگر حکم بر تو باز است بگو کار نام دلین نام کا جویا نیست آگهی من درین ترانه خراش نیست</p>
<p>بیت بی مدح طراز حرم پاک را کیا عجب رویی که لطفش را عجب است</p>	

<p>نوکا که در خدا جگه مکان بود میخیزد همچو پیاں سر بیان درایت کنی بین زائران نه مرفون کو کیون ایوان کی تار از کین چو سبکی چسبیده است زمین چو انسان عشق و الهی بر سر او بزرگی فکر میلا و مبارکی جرمش که سبکی خطیست برین زمین آسمان را مبارکباد و قائل بر کاشن کجا بد شکافش فغان</p>	<p>لکسون لطف کور زبان طریق است کیون در میان ندیکه نور جوید گویا بیان زمین بر رشک چسبیده مکان کیا سحر محو مدح خوان بهی از اسرار و غوغا و نشان ملائک است برین بیان بهشتی منتهی برین نشان دو عالم نشاد و خرم نشان بر سر سبزی تنی خورشید و آفتاب</p>
---	---

۱۵

لا اله الا الله
 محمد رسول الله

Handwritten marginalia in Persian script is present throughout the page, including the top, bottom, and side margins, often written diagonally or in a cursive style.

سبب از سبب های بی شمار که در این عالم است
 و سبب های بی شمار که در این عالم است
 و سبب های بی شمار که در این عالم است
 و سبب های بی شمار که در این عالم است

الغنای بادشاهی و درود عالم
 کینه می بیند که سوزنم انقیاد
 بود که بی آنکه هر که چاه زمره انقیاد
 در دلدل خاها نمنین بهلوس که مرگ انقیاد
 بر سون بی کردی هر چه خود و طم انقیاد
 مثل لیل ناله هر ساعت بهر دم انقیاد
 روزی محشر کو بکار چکا جتم انقیاد
 خوش طمع فان پیری چینی چکا جتم انقیاد
 دیکه حکم حالت کو میری استانی علم انقیاد

که تک دون کبی نیست سیدم انقیاد
 و تنگی کرمی ای شافع روز جزا
 که در سجده نوبت روون کتبک بچین
 با سحر آجای اگر خاک مدینه پو سقا
 از تو تل لیکه کس در توئی به قبول
 عارض کلرنگ حضرت کا بود کین متن
 ایکه بی گرامتی وان آبکار دها بکا
 ناهندان گرینیه کی طرف باد مراد
 سون نیکی زیارت کدین نزد کین

او سکا و لطیفه در این عالم
 در این عالم
 در این عالم
 در این عالم

کتبک ره زمین صورت بیار انقیاد
 دل ساغر زیندین می بیار انقیاد
 است عشق اوردی خدا انقیاد
 تار نفس دلوگر انبار انقیاد

منع فرای بی دل افکار انقیاد
 بهر نری می نیست بی بکار انقیاد
 گشتی نهین برات بدل کی کیا کرد
 ایسا هواهون با غم بهر نری کرد

در این عالم
 در این عالم
 در این عالم
 در این عالم

در این عالم
 در این عالم
 در این عالم
 در این عالم

شیرین شادان با لطف و رحمت
بجای باقی کار و کلام و شادان

الطاف

سعدی شادان و شادان
سعدی شادان و شادان
سعدی شادان و شادان
سعدی شادان و شادان

سعدی شادان و شادان
سعدی شادان و شادان
سعدی شادان و شادان
سعدی شادان و شادان

الطاف
سعدی شادان و شادان
سعدی شادان و شادان
سعدی شادان و شادان

سعدی شادان و شادان
سعدی شادان و شادان
سعدی شادان و شادان
سعدی شادان و شادان

دل میں ہر کیفیت چشم جناب صفا
کیا شرب عشق سے لہری نہ خانہ آج

لطف گرفت ہی میں تم شکستہ غزل
شاعر و نگو خوش نہ آجکا افسانہ آج

دولت عشق نبی کریم تو نگر محتاج ایسے پیہر تری آگے میں پیہر محتاج رکھ پیہر کا منھے بہر پیہر محتاج پیروی ہی تری خضر سار بہر محتاج اپنی جاسوس سے ہو جاتی ہر باہر محتاج بھولیں دامن میں غم غلٹنگ اگر کوہ محتاج کیا کریں جامہ و غلامہ و چادر محتاج پیر دو عالم ہو ترا کیونکہ نہ کیہ محتاج حسرت کو است تشدد کے ہو کو تر محتاج منہیں کو شکر کا ہوں ای سانی کو تر محتاج شعبے میں اک پور دروازی پر پا کر محتاج جیوت اس میں لیے جاتے ہر شکر محتاج	کوئی سامان جان کہتے ہر شکر محتاج آرزو مند رہیں کیوں تو نگر محتاج غیر کا ہونہ اتنی دل بندہ محتاج سا لکھ لکھ خدا کون ہی ہادی محتاج سن جو پایا ہی کہ شکار گم ہو محتاج کہ وہ منیاں کرم پر ہر احسان محتاج حکامہ کے ہر اپنے ہی سے ساک شکوہ اللہ نے جسے دور کیوں کیا ہو تعین شجر دریا کی کرم سے تشہیر گرس شہلا ہی ہا کہ بہرین نہ اوٹھیں نہ ملیگی نہ حیرت نہ کیا جامہ خاک رہ شیر بین نہیں کہ کدو
---	---

سعدی شادان و شادان
سعدی شادان و شادان
سعدی شادان و شادان
سعدی شادان و شادان

لا ينفك عنكم

اور اسی تپسی کی منشا شیعہ معراج
جومات ہوئی لگو جو مہل شیعہ معراج
آیت کی ہر آساں ہوئی شکل شیعہ
محبوب خدا و ان کے ہوا دل شیعہ معراج
تھے حورو ملک نعلین میں شایق شیعہ معراج
المیں نما پا بند سلاسل شیعہ معراج

اک آں میر جا بسند تو سین ٹیٹھے
سو سلی کو کسان وہ جبل طوہر پائی
روزہ کی نماز تو کی عبادت کی خطا کی
بلیا میں جان ظالم سے کہ یہ مال
تھی عترت سے نافر تن اصل سلی کی
سرد آفت ز دوزخ کہ گھر روزہ سے

روایف حائے نعلہ

جنت میں جا چکے ہیں جبروح
 تنہی چکے بلکے بولیں کلاب روح
 ہو کی بہت خراب خانہ خراب روح
 و کیوں تنہی کہ ہے نہج نہایت روح
 زندان تنہی میں کھاتی ہے کیا پیٹار روح
 جوتی ہو شش جسم فناء جناب روح
 دیو کی رودر خضر خدا کو بول روح
 آرزو دل ہو یا کر ہے عجب عجب روح

میداکری عشق رسالت آب مح
عشق رخ رسول کعبی کی حویلی
نافی کے جو باد رسالت آب مین
را سی پو موں کے مقصود کد طوف
لقبا ہزل حریکی و حفر تنگ سلسلہ
بند اب تو آ کے میسائی کیجیے
ہو جان شق رسول کیر جہ چ رہو
دلطف جان کو بکنے ہجر نبی مین

دیوان لطیف
 ۱۸

روایفہ وال
کچھ نوبل کیسی مبارک ہو
مگر یہ بھی حق ہے کہ ہوا
نہیں ہے بلکہ کیا اور جو

وہاں سے آکر اپنے گھر پہنچا تو اس نے اپنے گھر کے دروازے پر دستکوب لگا دیا۔

میں نے جو کچھ لکھا ہے وہ سب میری طرف سے ہے نہ کہ کسی اور کی طرف سے
 اور میں نے جو کچھ لکھا ہے وہ سب میری طرف سے ہے نہ کہ کسی اور کی طرف سے
 اور میں نے جو کچھ لکھا ہے وہ سب میری طرف سے ہے نہ کہ کسی اور کی طرف سے

مخلوق میں غالب کا بھی اظہار نہ ہوتا	ہوتا نہ اگر خلق میں اظہار محمد
یوسف فرزند حسن میں کیونکر کہیں	اس زور پہ ہے گرمی بار محمد
بند و نہیں ہاں و کی دینا ہوں خواہ	اور بیان پہ خدائی ہی خریدار محمد
جو طالب حیات ہو وہ ملو کر کے تلے جا	جستہ ہیں سایہ دیوار محمد

اے لطف وہ محبوب خدا و درجہاں	
جو کچھ کہو وہ سب سنا اور محمد	

اے جہم تصور میں جواب رو محمد	دل قبلہ نما کعبہ ہے ابرو سے محمد
ہے روح رواں کجست گیسوی محمد	یہاں ہے رگ جانے ہر اک سو محمد
سنبھل یہ نہیں کجست گیسوی محمد	گل میں نہیں نگر نہ ٹیکو محمد
ہے شوق فرا دل جان روی محمد	روی دل جان کیوں نہ ہو سو محمد
ہوں بلبل شیدا گل روی محمد	ہوں قمری سر و قد و جلو سے محمد
اگر ہو محمد قوت بازو سے محمد	اے لطف لکھوں رحمت بیرو محمد
پروا نہ طائر دل اہل نظر کے	دو فتح سر طور میں بازو سے محمد
نہ القمر نگشت اے ہی اشار	اے صل علی قوت بازو سے محمد
پیشانی اور سر عید ہے لاریب	کو کجست بقدیر گیسو سے محمد

انسان کی یاد میں جو کچھ لکھا ہے وہ سب میری طرف سے ہے نہ کہ کسی اور کی طرف سے
 اور میں نے جو کچھ لکھا ہے وہ سب میری طرف سے ہے نہ کہ کسی اور کی طرف سے
 اور میں نے جو کچھ لکھا ہے وہ سب میری طرف سے ہے نہ کہ کسی اور کی طرف سے

الف

اجتہاد الیوم فیہ درجہ مسرت
 و در بیان جی انکسرت
 و در بیان جی انکسرت
 و در بیان جی انکسرت

و در بیان جی انکسرت
 و در بیان جی انکسرت
 و در بیان جی انکسرت
 و در بیان جی انکسرت

ایسا عامل محو کردی کوئی گناہ تعویذ	مردم نام محمد کا زبان سے نکلے
چائین گے مرقد حضرت کا بجا تعویذ	دیکھنا ہول قیامت اگر دل دھکا
واقعی آپ کلمہ نقش کند پانچویں	سر زکریا سے ہوا کر ہی ہمارا چچے

نقش ہے نام محمد کا ہمارے دل پر	
اس اثر کا کسی حامل کوئی دیکھا تعویذ	

ردیف رے مہملہ	
---------------	--

یہ احمد مرسل کے ہی نزدیک نہیں دور	ہم اہل گناہوں سے غم و غمہ بردور
جو اور تہمتیں تھیں سو سب کچھ دور	یاد رہے محبوب عشق محمد کا عطا کرد
گوئی ملک اب ہند سے ایدل ہو کین دور	ہر دم سے قصور کے عفو نہیں تیار
ہو گیا فلک ناس کہ ہو جائیں دور	دل سے دھڑکیا عشق شہر لولاک
چل دور مر کے آگے سے ای گونہ نشین دور	مردم مینے کی یاد رکھ رہا تو

جنت میں قیام مومن ہی لطف نبی کے	
ہو جائے کہیں جہنم میں دور	

لا رہی ہم ہو سب برتر مرے پیغمبر	کوئی نہیں تھا لاہر مرے پیغمبر
مشعل بھڑک لے ہیں دل پر مرے پیغمبر	سوں سے فروتر مضطر مرے پیغمبر

۲۱
 مردم یاد دہی مردم یاد دہی
 دسوا لقا ہوئی جنت میں
 لطف الیوم فیہ درجہ مسرت
 و در بیان جی انکسرت

و در بیان جی انکسرت
 و در بیان جی انکسرت
 و در بیان جی انکسرت
 و در بیان جی انکسرت

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على سيدنا محمد
 وآله الطيبين الطاهرين
 أجمعين

نزول آیت رحمت جب کی ایک صورت ہے
 وہ دریا گرم دم سحر کو کر آیا ستارے
 پھسیر آواز دھم رشک بن سیری آراہ
 جہاں چھوڑ دی روح الایمن کا چٹا
 ہر لون جہاں میں کسان کی ساکی خیر
 تر اسیم مبارک رہے رسم دعا جنت ہے
 نماز نیچکا نشیخ ہر موقوفی رحمت ہے
 گواہی جسے دسی کہا جسی اور کسی سے

جبکہ اور کسی کا یہ صفت عارف میں ہے
 سحر کی گویہ قصہ کیا کیا حیرت انگیز
 تعلق کہ نہیں دینا میں خورشید شمس کو
 اور اگر لیکھا اقبال عالی کہا اور سجا
 بنی کے ہجر کا غم عیش و عشرت سے زیادہ
 سمجھ کیونکہ نہ غاسی الکل خلدیر تجھ میں
 نہیں ملتی بھی یاد دہی سے ایک دم ملت
 او جنت کو لیا گیا وہ راہ جو ہم سے

وہی وہی ایسا ہے کہ خدا کا
 عارف کی سادہ دیوار فقر و عاف
 سر کوئی سے باطل غل کا کو لیا
 عارف موقوفی لاشعور میں
 کیونکہ نور ساقی ان کے نور کو دیا

دولت اطفال
 ۲۲

وہ شب عراج میں آئے خدا کو دیکھ کر
 حشر خورشید سوئے ویدانہ کو دیکھ کر
 کفر باطل ہو گیا اوس حق کو دیکھ کر
 شان حق یاد آئی رومی مصطفیٰ کو
 اقسر ائمہ الطاف خدا کو دیکھ کر

کیونکہ خورشید کا جون ابل مصطفیٰ کو دیکھ کر
 جو کہ ایمان لائی میں ابل مصطفیٰ کو دیکھ کر
 لائے سب ایمان رسول کبریا کو دیکھ کر
 منظر ذات خدا کی نہ کیونکہ آپ کو
 دسوئے رشید قیامت کی ہی بنی غفریل

وہی وہی ایسا ہے کہ خدا کا
 عارف کی سادہ دیوار فقر و عاف
 سر کوئی سے باطل غل کا کو لیا
 عارف موقوفی لاشعور میں
 کیونکہ نور ساقی ان کے نور کو دیا

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على سيدنا محمد
 وآله الطيبين الطاهرين
 أجمعين

جہاں جہاں میں تیرا نام ہے وہاں تیرا نور ہے
 جہاں جہاں میں تیرا نام ہے وہاں تیرا نور ہے
 جہاں جہاں میں تیرا نام ہے وہاں تیرا نور ہے
 جہاں جہاں میں تیرا نام ہے وہاں تیرا نور ہے

تیرے اگے وہاں میں تیرا نام ہے تیرے اگے وہاں میں تیرا نام ہے	تیرے اگے وہاں میں تیرا نام ہے تیرے اگے وہاں میں تیرا نام ہے
--	--

بے وضو اور لطف میں نام نبی استیلا
 سب ملک فائل میں میرے انتقال کو دیکھو

اگے وہاں میں تیرا نام ہے اگے وہاں میں تیرا نام ہے	اگے وہاں میں تیرا نام ہے اگے وہاں میں تیرا نام ہے
--	--

وہاں جہاں میں تیرا نام ہے وہاں تیرا نور ہے
 وہاں جہاں میں تیرا نام ہے وہاں تیرا نور ہے
 وہاں جہاں میں تیرا نام ہے وہاں تیرا نور ہے
 وہاں جہاں میں تیرا نام ہے وہاں تیرا نور ہے

۲۳
 وہاں جہاں میں تیرا نام ہے وہاں تیرا نور ہے

وہاں جہاں میں تیرا نام ہے وہاں تیرا نور ہے
 وہاں جہاں میں تیرا نام ہے وہاں تیرا نور ہے
 وہاں جہاں میں تیرا نام ہے وہاں تیرا نور ہے
 وہاں جہاں میں تیرا نام ہے وہاں تیرا نور ہے

روایت میں مجملہ

کبھی زیارت مرقد نصیب ہو جا
سین زبان ملک سے گرد و پیش
عجب نہیں ہے جو فردو سیمو کا غشا
یہ آب و تاب ہے اور سقہ مندوبین
یہاں سے کسی جنت میں کیا عکس
صفت سیر کی حد شیر سے یا نہ ہے
زمین ہا کی ہی خلاق و زمین کی زمین
یہ ملک ہے کہ ہر ملک ملک ہی کی
شفا دینے کی سیفاں ایک میں ہر لطف

ہمیں بصورت دیوار نابرورد شمار
درو و پڑتے رہیں صبح و شام لیل و نہا
رسول پاک کے روضہ کے دیکھ کر ازار
چمچی ہو قمر طہرہ چادر دین ہزار
بشکل آئینہ روشن چرخان درو دیوار
ہر کف میں کا زمین سا ہی یان بیکار
رسول پاک کے اپنا کیا ہی اسکو دیا
ملوک کرتے ہیں سب یہ ملک ملک شمار
کہ چنگے ہوتے ہیں عیسائی کے عہد کے بیا

روایت زامی مجملہ

بسیاں دیکو اللہ کا محبوب عزیز
دفن ہو جا مدینہ کی زمین میں لاشہ
عشق محبوب خدا سے ہونے ہو جیسا
چونسا چون کیا کی گویا کیا ہو کسی
کیون و دم عشق سے کما بھر نہیں لطف

ہو کر دوست تھیں حضرت یعقوب عزیز
حق تو یہ ہی مری ٹی ہو خاک غبار
دوست ملک مجھ کے تھے میرے مجذوب عزیز
نام حضرت کا ہی ایسا مجھے مکتوب عزیز
سکو پتا ہی خوش انداز خوش اسلوب عزیز

الف

Handwritten marginal notes in Urdu script are present throughout the page, including the top, bottom, and side margins, providing commentary or additional text related to the main content.

لا بد من العلم

[illegible]

14

تو جی طلبہ کو یہ بتانا چاہیے کہ جو کچھ انہوں نے لکھا ہے وہ سب سچ ہے۔

میرزا محمد اسحاق صاحب

منتظر شافع محشر کی زیارت تک ہوں
تسبیح و دل کا برا ہو مجھے بیدار کیا
کھایا اکلن نہ غم مجھ پر بنی نیامین
مر گیا ہجر نبی کے وہ اوٹھا کر صد
ہو گئے اللہ سے دیدار نبی کے سائل
منوئی ہاں نیچے کی زیارت حاصل
لطف ہماری خستگی زیارت کا رہا

روایف مستنجد بحج

کہ چکا دل خیر ہے میر پاشا
 دو صف اول ہوئی کر عشق دیکھے اگر
 عیب پوشی کر کر و شامیری روضہ
 جب یہائی آپ کے دکنی حاصل ہوگی کر
 آتش عشق نبی وہ ہے اگر سو نصیب
 زائر دکنی راہ تین دیکھا جب کاشا گلا
 صد یہ ہجرتی مین کر کہی نالہ کروان

تو ہی مادی کار اور مادی دنیا میں

جلد کتاب ہی نہیں اور قیامت افسوس
خوب کرنے کی سی اوکلی یار تھو
جیتے جی مجبور سی فکر عیشت افسوس
خستہ کرتی دیکھی تیرے تیرے افسوس
دل لگیا ہوں سو قیامت افسوس
جینے جی میں نہ وہ داخل جنت افسوس
نہوئی شربت دیدار سے صحت افسوس

آستان بر آواز جلیک کرین باش
 سنگ غمری کردی آینه سکن باش
 یہ بدن کی خوشی ہو چکا باش
 مسری کر دیو کا میں تیرا باش
 موم ہو نوالہ اور مویا باش
 ہو گئے ہیں دل جگر و نون باش
 سیدہ افلاک ہوں سچا باش

میں نے غلطی کی ہے۔ میں نے غلطی کی ہے۔

یہی تیرے سبب ہر دوسرے طرح
یہی جتنے ہر عاشق میں خدا کے

عرض میرے لیے سب بچہ بنا خاص
محمد امین حبیب کبیرا خاص

اور سید کا لطف ہی تہ سزا خاں

لاریب فید حاکم ہیں سب بندگان عالم
 ہی سب امام دیانت غیر الانام خاص
 جو صوفی ہیں تو وہ شرابی قلم خاص
 لاریب ہی وہ خدا کار سولوں کا افتدا
 اولی سب کے خلق میں ملو سب بہی
 وراج ہے الاکلام ہی اس پاک ثبوت
 اے منکر و حدیث صیحہ میں دیکھ لو
 جنت میں داخل کیا جو کوئی نعل سکے
 ہی کون اس شرف شرف کے پورا
 اکبر میں لاریب کان کے پیچھے چھری
 جاموں سے نکلے مڑتے دیں صافی شادین

پیرسب میں پر رسول علیہ السلام خاص
 خاندان میں خاص ہیں جانو جو عام خاص
 خالص ہیں دو بدو جو ہوا ہمہ کلام خاص
 کیونکہ نہ ہم کہیں اس سے خیر الا نام خاص
 اور نہ سبب ہو اس سے بہت تمام خاص
 خیر الامم ہی امتیخیر الا نام خاص
 حضرت اسی کو شافع یوم القیام خاص
 ہا لیکے حبیب نہ اس امت کے نام خاص
 ہمیں چاہئے کہ نہ صلوٰۃ و سلام خاص
 جز مصطفیٰ یہ کہ کو لا ہی مقام خاص
 جب سنائے کیا وہاں انتظام خاص

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

۲۷
دولان سلطان
فرمانیست که در این شهر
مردان را که در این شهر
شیخ حسن کی که در این شهر
یہ کام ایک محکمہ میں
نامی تواری لطف اللہ

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

درین سال اگر کسی درین وقت که کرب
 روئد پیش نشان جبالوس و چو
 چاک مثل تن کبریا لاله سان در آن
 گنایا محرابی عالم تیر پر تو سحرین
 گل سیاتیک کانی نین هرز بی بین سخن

چشم عالم فرد کجا کوئی تیرا تنگ باغ
 گنایا بی کجا بی صحرائی مدنیار تنگ باغ
 سیر کزنا کاشا شش کنی میار تنگ باغ
 عارض نیر نور کوزیبا بی کمنار تنگ باغ
 سه سراپا جسم اپنا سر تراپا تنگ باغ

درین سال اگر کسی درین وقت که کرب
 روئد پیش نشان جبالوس و چو
 چاک مثل تن کبریا لاله سان در آن
 گنایا محرابی عالم تیر پر تو سحرین
 گل سیاتیک کانی نین هرز بی بین سخن

رویف فارسی

شاید نظم کی خاطر ای پیر نور تعریف
 و چشم ادراک کی بجای کی هو با هر تعریف
 میر میوئی کی و کتری سیر کی تعریف
 ایسے مدوح کی ہو عبد کی کیو تعریف
 تیری لکھتا مہون جوامی میر شہزاد تعریف
 چشم بدور نری ہوئی کی گھر گھر تعریف
 ہم چلے جائیگی حضرت کی شاکر تعریف
 احمد پاک کی ہوئی کی چا پیر تعریف
 کر تو بین جو رو ملک تیری فلک تعریف

نہ پیر سون اچھ متبول کی کیو تعریف
 ایسے پیش کی لکھے کوئی کیو تعریف
 حق تو یہی کی جو بہتر سیر کی تعریف
 خالق ارض و سماپ جو کجا مداح
 گو کجبت مراحج سعادت کا تخم
 اک جہان نام خدا پیر شہزاد کی تعریف
 در فر دوس جو ضوان سحر کی تعریف
 ہوئی بین ان سیر چشم ملائکہ حاضر
 جن انسان بین رید فقط ہر تاج

درین سال اگر کسی درین وقت که کرب
 روئد پیش نشان جبالوس و چو
 چاک مثل تن کبریا لاله سان در آن
 گنایا محرابی عالم تیر پر تو سحرین
 گل سیاتیک کانی نین هرز بی بین سخن

درین سال اگر کسی درین وقت که کرب
 روئد پیش نشان جبالوس و چو
 چاک مثل تن کبریا لاله سان در آن
 گنایا محرابی عالم تیر پر تو سحرین
 گل سیاتیک کانی نین هرز بی بین سخن

درین سال اگر کسی درین وقت که کرب
 روئد پیش نشان جبالوس و چو
 چاک مثل تن کبریا لاله سان در آن
 گنایا محرابی عالم تیر پر تو سحرین
 گل سیاتیک کانی نین هرز بی بین سخن

فرار از دوزخ و گنجین رخ روشن کو هر واد
 طریقه ای بسوس مرگانه فراق جناب من
 بر او در آید و آن یاقوت مستطالین آید
 آن کو هر برین دشت مدینه بر او یاد
 وقت قیامت و دیدار نصیب
 آن کو هر که در کسری جان دل نهد
 و در تری نشاند که شکر کوئی
 در جناب کا ایک خانه مانع
 از آید که خانه دل این شوق
 کو هر که در جنت فیض جناب
 بر او در آید و در آید که در آید

خواجه آینه برون ششدر و حیران یار رسول
 نادوم برون منفعل و حیران پیمان یار رسول
 پسوچی که نه خوشنک کسید و جان یار رسول
 نگریدی کرد و گنجایب دیگر بیان یار رسول
 منجی هرگز مجید به سوا آسان یار رسول
 بعد از این کبریا یار یار ایمان یار رسول
 اولی سوسه یار یک تر و شان یار رسول
 رضوان تباری زکاء و دربان یار رسول
 مددگار گهر تراپی و دربان یار رسول
 سبب استی برین آفرین همان یار رسول
 بنظر حق مور قهر و سبب آزار یار رسول

نہا کی ہر طرف اسکو غلامی میں کیا دینے
سے تہہ سپر نیکیا فرمان ہا رہا رسول

دیوانہ رسول میں دیوانہ رسول
جیگانہ صحابہ سے جیگانہ رسول

ایستاد منیر علی خان خیر افغانه دیوبند
سیکس کا جرد و سیکس کا دوش

[illegible]

فان قيل في قوله تعالى

روایتی و تاریخی

دولت اعلیٰ

فانما هو الذي لا يملكه احد من المخلوقين

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

مجلس ۱۰۰

۱
 ۲
 ۳
 ۴
 ۵
 ۶
 ۷
 ۸
 ۹
 ۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

دوم کیسے فرشتہ پائیکے دروازے پر حاضر ہوا۔ حضرت کی بیکارہ دست خوار ہم

لطف ہوگا مگر میں خوش اس وقت لطف
جب فدا سے ہونگے اوکے طالب دیر اہم

روایف نون

اول ہزار فروع جان بھی محکوم یا راندنوں
نوب ہاتھ آیا کچھ شبنم سہارا اندنوں
موش میہ ایہ حکایتا ہر ستارا اندنوں
ہندوین کس طرح ہو میرا گدرا اندنوں
ہو گیا ہر خط قرآن محکوم یا راندنوں
جان شیریں دکانوں میں گوارا اندنوں
عرش سے اتر نہیں چلے جا راندنوں
خوفی محتر سے کیا دل سے کنار اندنوں

عشق ہر کردار و یا نامی تھا را از انوار
از شمع المذہب و گوشت ہر متباد
کہ با یونین جوابیل و مستی و روبر
چس نیز از موقد حق در زمین آتش
نہ روبرو کے کتابی اور سکا از موقد
افغانی سحر الہی شیریں اوس جان سخن کی
و لادن پیش حبیب کہ با یہ ہر کردار
سچان کہ اوس جان جان کو شافی روبرو

وصف ابرو سے محمد کا دلا کر لطفت شوق

نے اجل تمنع قصداً نے جائزہ مارا اندرون

اے دونوں دعو عالم پر تراش قزاقین تری تعریف کی کہاں طاقت ہے انسانین

۱۵۱

عین تیار ہے جو کہ ان کے لئے ہے
ایسا دیکھیں کہ ان کے لئے ہے
ایسا دیکھیں کہ ان کے لئے ہے
ایسا دیکھیں کہ ان کے لئے ہے

در این عالم که همه را در آغوش خود میگیرد
 و در این عالم که همه را در آغوش خود میگیرد
 و در این عالم که همه را در آغوش خود میگیرد
 و در این عالم که همه را در آغوش خود میگیرد

و تو سالک که هرگز به درگاهش نرسیدی
 و صفی حجت که بی محله و مکتب و مذهب
 شعر خالی از صفت قدس و قدوس کوئی
 عاشق کوئی که شش کی بملا تهمی شود

یا و ابرو به مبارک بین گلها کا کا لطیف
 یہ تو آسان ہے شمع کی نہیں دشوار نہیں

عشق محبوب خدا ایدل حبس محض است
 بکریمی پر خدا کی ہون جو تیرا چنی
 روح حجت کو نہ جایگی سینے سے مری
 کر مجھے سیراب ویدار رسول اک سے
 کا فر مطلق و وہ مکرر و بطلان پر وہ
 باں آسانی سے نکلتے و تیرے مردن یا نبی
 عاشق شاد و عرب ہو کر پڑا ہون میں
 زہد عشق ہی نے یہ بنایا جھوٹا
 پھر تی پر آنکھوں میں مری سو پر کیا بنی

در این عالم که همه را در آغوش خود میگیرد
 و در این عالم که همه را در آغوش خود میگیرد
 و در این عالم که همه را در آغوش خود میگیرد
 و در این عالم که همه را در آغوش خود میگیرد

در این عالم که همه را در آغوش خود میگیرد
 و در این عالم که همه را در آغوش خود میگیرد
 و در این عالم که همه را در آغوش خود میگیرد
 و در این عالم که همه را در آغوش خود میگیرد

در این عالم که همه را در آغوش خود میگیرد
 و در این عالم که همه را در آغوش خود میگیرد
 و در این عالم که همه را در آغوش خود میگیرد
 و در این عالم که همه را در آغوش خود میگیرد

آپ کا مداح ہوں ابو محسن خدایہ
 کونانی کہ قدس آپ ہی مذکور
 تم کو گنج لب گوہر تھے لہی

آپ کی مدحت سنا کر با شفیع المذین
 آئیں گے جب تیر در میرا شفیع المذین
 چپ رہیگا ہر میرا شفیع المذین

بجھو لینا غلے لطف کو روزِ شفل
 لے شفیع روزِ شمس با شفیع المذین

ناک ہو جاؤ نگار شش پہ لو لاک کر
 پھر رہا ہوں تجو و صاحب لو لاک کر
 حشر کے دن آتش افروز بجھانیکے لیے
 سہل و سحران حشر میں ہیں او سافل
 اکبر کو تیری جو قدی میں تو گیک عیب
 حاضر فرما ہے رخ پر نور و خیر خیال
 اوس میں کج حشر اعلیٰ میں ہے اس مرتبہ
 بیتہ جی ہو سنا کہ گلزارِ مدنیہ تک اگر
 دیکھنا جسم کیا بند کیا اوس سے لایا
 حق تو ہے مریزی مر و مہین طبعاً و لا

موتے کا قور جان آئیگی میری خاکی پر
 میر عالمگیر ہو تیرے ڈھ افلاک میں
 روک رکھ میں کچھ آنسو میرے ناک میں
 جیسے وہ شہید پر مینے کی خس و خاشاک میں
 جل مرا سون آتش عشق رسول پاک میں
 یا تجلی طور کی ہی اس دل بہ پاک میں
 جو ولادت مصطفیٰ کی جس میں پاک میں
 اور مر کر گیا اس نہر حشر تک میں
 ای فکاک لاشہ ملا لاکے اور میں ڈاک میں
 دم نکلی دو جو حشر صا لولے لاک میں

۳۵

Handwritten marginal notes in Urdu script are present throughout the page, including at the top, bottom, and sides. Some legible fragments include:
 - Top right: "وہی ہے جو..."
 - Top left: "وہی ہے جو..."
 - Bottom left: "وہی ہے جو..."
 - Bottom right: "وہی ہے جو..."

خطاب سلامت ماب ہو | انازل ہر دہ سپہ کیون خدا کی کتاب ہو
 اے لطف حق شہر میں تم لا جواب ہو
 مضمون لکھو وہ افت بین جو انتخاب ہو
 سب عرو تیر لطف تمیں بار بار ہو
 شرمندہ آفتاب غل ماہ تاب ہو
 بر باد یا ند اولیٰ نہ خراب ہو
 تو کہو خبریں جو سرخ کی لاکھ انقلاب ہو
 آپ حیات ہو وہ کہ گو تر کا آب ہو
 تم جیتی رہیں میں داخل کتاب ہو
 جس پر غائب ہو خدا کا غائب ہو
 کشت اسب کو مری کی سیلاب ہو
 غریب کی شمع طور جو تو سیلاب ہو
 سیلاب کی طرح نہ مجھے خطراب ہو
 شیطانی نصیب تیر شہاب ہو
 کیوں رہو میرے شک ہو عطر طراب ہو

خطاب سلامت ماب ہو | انازل ہر دہ سپہ کیون خدا کی کتاب ہو
 اے لطف حق شہر میں تم لا جواب ہو
 مضمون لکھو وہ افت بین جو انتخاب ہو
 سب عرو تیر لطف تمیں بار بار ہو
 شرمندہ آفتاب غل ماہ تاب ہو
 بر باد یا ند اولیٰ نہ خراب ہو
 تو کہو خبریں جو سرخ کی لاکھ انقلاب ہو
 آپ حیات ہو وہ کہ گو تر کا آب ہو
 تم جیتی رہیں میں داخل کتاب ہو
 جس پر غائب ہو خدا کا غائب ہو
 کشت اسب کو مری کی سیلاب ہو
 غریب کی شمع طور جو تو سیلاب ہو
 سیلاب کی طرح نہ مجھے خطراب ہو
 شیطانی نصیب تیر شہاب ہو
 کیوں رہو میرے شک ہو عطر طراب ہو

خطاب سلامت ماب ہو | انازل ہر دہ سپہ کیون خدا کی کتاب ہو
 اے لطف حق شہر میں تم لا جواب ہو
 مضمون لکھو وہ افت بین جو انتخاب ہو
 سب عرو تیر لطف تمیں بار بار ہو
 شرمندہ آفتاب غل ماہ تاب ہو
 بر باد یا ند اولیٰ نہ خراب ہو
 تو کہو خبریں جو سرخ کی لاکھ انقلاب ہو
 آپ حیات ہو وہ کہ گو تر کا آب ہو
 تم جیتی رہیں میں داخل کتاب ہو
 جس پر غائب ہو خدا کا غائب ہو
 کشت اسب کو مری کی سیلاب ہو
 غریب کی شمع طور جو تو سیلاب ہو
 سیلاب کی طرح نہ مجھے خطراب ہو
 شیطانی نصیب تیر شہاب ہو
 کیوں رہو میرے شک ہو عطر طراب ہو

خطاب سلامت ماب ہو | انازل ہر دہ سپہ کیون خدا کی کتاب ہو
 اے لطف حق شہر میں تم لا جواب ہو
 مضمون لکھو وہ افت بین جو انتخاب ہو
 سب عرو تیر لطف تمیں بار بار ہو
 شرمندہ آفتاب غل ماہ تاب ہو
 بر باد یا ند اولیٰ نہ خراب ہو
 تو کہو خبریں جو سرخ کی لاکھ انقلاب ہو
 آپ حیات ہو وہ کہ گو تر کا آب ہو
 تم جیتی رہیں میں داخل کتاب ہو
 جس پر غائب ہو خدا کا غائب ہو
 کشت اسب کو مری کی سیلاب ہو
 غریب کی شمع طور جو تو سیلاب ہو
 سیلاب کی طرح نہ مجھے خطراب ہو
 شیطانی نصیب تیر شہاب ہو
 کیوں رہو میرے شک ہو عطر طراب ہو

مداب قیدِ غم سے ہیں رہا بخدا
 بیکار نے لیکن بیت گدا
 فقط سید ابابیت بہ ہمتاخوان
 لہا ملک کی دوزخ بھی اوں بد اختر
 لہا کوئی مجھے کار وین کسلا
 ہمارے پاتے نجات دوزخ سے
 زبان لوح و قلم سے ہر مہا کی صلہ
 کہ ایک آپ ہی آسان حاکم دوزخ
 غم فراق فرمایا تک کیا ہو تنگ مجھ
 دیکھئے نہر سوز و جزا بچا لیسا
 بنگ و شمع گل و عنبر لیسان تہر
 مید واد ہوں بیکار سے البتہ
 لوگ شعلہ ہوں دوزخ کی آگ و زرا
 مارے ہیں ہر سر پہ بے شمار گناہ
 خوار و کھینچ رہا جانہ دوزخ

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

الرحمن
بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي هدانا لهذا
ما كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله

۴۱
وہاں ان کے لئے

کلیات فقهی و اصولی

ادب و آداب

برگ سدرہ کیئے صلاح و مدینہ
 جسوقت بمکاتب نے جہنم مائے مدینہ
 اللہ کے بلند ہی مکاتھ کے مدینہ
 سو جہاں سے بلبل شیدا کے مدینہ
 اور خدا شامی بہن سحر مائے مدینہ
 کتا مومن بصدایں گنگائی مدینہ
 کیا عرش گردن وسعت صحرائے مدینہ
 پھر تباہی نظر میں بری صحرائے مدینہ
 ہی غیرت گلشن میں آرائے مدینہ
 ہاتھ لگائے اگر دامن صحرائے مدینہ
 محتاج خضر کہ نہیں جیائے مدینہ
 لے عرش ہی نافرین محلائے مدینہ
 خوش خیم وہ ہیں مہر مہر مہر مدینہ

مسجد کو کون عرش تو عیار کو رہا
 حضرت انیس نے تہہ میں تان راہ کا اگر
 کہتے ہیں جہنم میں کرسی عروسی
 نہ خواہش فرود میں پروا و ارم کی
 جو نور محمد سے زمین مہر جہان تاب
 گو گلشن فرود میں ملا رہنے کی خاطر
 ہی گوشہ ہی کم شش شش شش شش
 ہی خار بہار گلشن گلزار ارم کی
 ہی باغ جہان غم میں ہی داوی حرام
 کیا گلشن آباد ہو دیکھوں سوئی طر
 کافی ہی او نہیں مذہب شوقی مشطر
 ہی نورند اسلسلہ و سلسلہ نازل
 اگر ہو دین چاؤ تو خود آئینہ جہان

نہایت اہم و مفید و زیادہ
 ہم نے چھاننے دینے تو فرمایا
 یہ کیا ہوا کہ سب کو کرا کر
 عین کلمہ کی مسما کی لفظ
 ایسا دینے کی مسما کی لفظ
 ۲۲
 ورنہ یہ خط سب سے پہلے
 نہایت اہم و مفید و زیادہ
 ہم نے چھاننے دینے تو فرمایا
 یہ کیا ہوا کہ سب کو کرا کر
 عین کلمہ کی مسما کی لفظ
 ایسا دینے کی مسما کی لفظ

اے دلکش مایہ خواہش ہی نمایاں ہو جس
 لے جاؤں نہ دنیا سے تنہا ہی مدینہ

وہ جہاں سے بلبل شیدا کے مدینہ
 اور خدا شامی بہن سحر مائے مدینہ
 کتا مومن بصدایں گنگائی مدینہ
 کیا عرش گردن وسعت صحرائے مدینہ
 پھر تباہی نظر میں بری صحرائے مدینہ
 ہی غیرت گلشن میں آرائے مدینہ
 ہاتھ لگائے اگر دامن صحرائے مدینہ
 محتاج خضر کہ نہیں جیائے مدینہ
 لے عرش ہی نافرین محلائے مدینہ
 خوش خیم وہ ہیں مہر مہر مہر مدینہ

برگ کی گہری پر گیارہ پانچ رسول
 اکلکلی جنت کی کھڑکی اس مولا کی واسطے

مسجد احمدی کے گمراہ راز کو آتشا کہیں
 بند کر کے اطفاف مٹے اپنا خدا کی واسطے

<p>دو عشق بکواسا چاہے ام کتابتے عشق رخ جنایاں سالت ہے لہجہ کی سیر و تنگ ہو گیا یہ لہو ہے جو دلی ہو کون مکان کا پانچ رسول میں رو یا ہوں رات بھر پانچ رسول پاک میں جانا و بال ہر حضور مٹے لف و رخ پاک ہو کر بیت ہوئی جو عالم رو یا میں اکی ہر کمر کا بیان خاتم خمیہ ناگواری درجہ ہی نہیں کسی شفاعت کی آرزو بارے طے کی نہایت ہی آرزو لسنہ رخ نمی جو رو دیا نہیں بکند</p>	<p>مطابق نہیں میرے روز حساب ہے رو شرح و چند دل میرے آفتاب ہے مولا بلائے غلہ میں مجھ کو تپا ہے مندی کو عشق ہی اوسے علی بناب ہے دیکھو مالا لودیدہ پر ہم گلاب ہے ایسے میں ہو سکے تو خمیہ کون خدا ہے پہلے زبان سوئی مشک و گلاب ہے سیدار بخت خفتہ ہوا پنا خراب ہے ہندوستان ہے پہنچو خنجر شہنشاہ ہے بدلیں نہ اک گناہ کو ہم سو گلاب ہے آگے قضا بہشت میں ہو چو خنجر ہے روشن ہے ہر ورق و تر آفتاب ہے</p>
--	--

شاہد میر کو ملت و دیار سکون
 ہفت اور شوق و کشتی کا چرخ
 دنیا میں دیو کا اگر شافعی
 یہ کھو گیا جس غلام سے سنا
 کھو صاف کجا سوال و جواب
 جس غصہ میں جس بیستہ و تندرستی
 کہ جانتا نہیں اسے جنت کی کیا
 وہ مہر خانی میں چلے جا
 تشہیر یا کو نو دین کا
 حیدر آباد میں چلے جا
 حاضری میں چلے جا
 جوجبی میں چلے جا
 مندر و بر و در و در و در
 مسلمان
 اطفاف
 ہری پوری کی تشہیر و دیار
 ہری پوری کی تشہیر و دیار
 ایضاً
 ہمدانی دہلی کی جاکھ و جنت
 شہر ہمدانی دہلی کی جاکھ و جنت
 شہر ہمدانی دہلی کی جاکھ و جنت
 شہر ہمدانی دہلی کی جاکھ و جنت

ای که اسانه برار او ت کا مری سرور
 همین خلد برین جید و کدر و اعظم سرور
 نه کچه سیاه کی اندیشه نه کچه سپید کی
 حبشی عاصیو نذرین نه خورشید شمر
 منور شربت یار محمد سیه کی خوشبخت
 نوید غنچه شش سنی جسد است
 زین مشت می سکی خریدار سکا خان
 از منو کا سر خیزد خوشتر کی یار خوشتر
 او را نه خوش می موسی کی حسن قلی
 قصور سوار و لیکن بر دم و خوشتر
 و زاری محو مرقی تاریکی کی یون و اعظم
 بهوش شوق دیدار گل حسا حضرت کا
 شرف ہو گیا ہی جو کف پیا مبارک سے
 اور دندان اقدس کی صفت بیخ ہو نور
 ہمار دلیں وہ نہ نبوت و نقی انور

مری طالع کا خضر و کشف خورشید خاور
 کہ اسکا مالک و مولا سارا ہی ہو ہے
 شفاعت ہم گنگار و کئی حضرت کی بران
 حبیب کبریا کا سایہ الطاف سرور
 خدا کا لاؤ لہری وہ قیسم حوض کوثر
 و نور شادمانی ہی مر اک جگہ نی باہر
 متاع حرم سیف سے یہ جنس حق جگر
 مر شاک حشم اپنا روغن گوگرد و حمر
 اوسے نور خدا کی نور سیہ دل نور ہے
 و سی آئینہ یہی جس رنج و بر بیری ہے
 برای روشنی قبر عشق خال نور ہے
 ہمارا دامن نظار اب حبیب گل تر ہے
 وہ پنجر لعل سے ہی لعل سوچ نور ہے
 نظر من بل جگر وہ صبح سبک گو ہے
 کہ جسکے ذرہ ذرہ خچل خورشید خاور

(Left margin text, partially illegible due to bleed-through and handwriting style)

۴۵

(Bottom margin text, partially illegible due to bleed-through and handwriting style)

است این دست بران میسج هم عکس از سبک | انبی که اتی هم من لعل مردم خمار

بنی کی سحر کے قبل کسی میری بان ہونے
گمراہی لطف سے اپنے خدا لطف سے ہے

طاہر سردی کے سبب کے دعوت کیجے
مندرین کی کثرت کوئی سہا ہے
سخت برشتہ کو اس راہ سے سہا ہے
زنگ آلود ویرانہ منشا ہے
حزیر جان کی تہ تیغی گناہ ہے
عطر سے سوختے خوشبودار گناہ ہے

طبع کو ہی ہو کر وصف نہ مولا کیجے
ہر روز شب حشری مرینا ہے
سکھل سہا اب قصہ مرینا ہے
دلین عشق رخ پر نور کو سہا ہے
کیا پارا پر ترانہ خدا اسم شریف
جس سے سوختا سحری تہ طہر کیجے

میتے جانی عشق و فرخ ہو سجائی اگر لطف
یاد من احمت پر منار کے رویا کیجے

وہ وقت سیم کی کثرت پر اپنی حیرت ہے
گرا باطاق کسری تیرا عجز و زاری ہے
جو کلام اولین کے یہ نسخہ شرف ہے
ظفر و ناخن جو یہ نالوں پر آری ہے

جود و انعطاف کی ایک قسم قسم ہے
تو نے سجا کر دیا نر زرد و نیل ہے
شربت کد کھا باز و جب نیم رسات ہے
اک مرتبہ باہر سے کہی شاد و مروت ہے

Handwritten notes in Urdu script, including a large number '۲۴' in a diamond shape.

اور سبک

پیدا ہو رہا ہے۔ یہ لوگ مانی ہے
 کہ کیا جس کے لیے خالق کو پیدا
 کیا ہے۔ کیا کوثر و تینم سی ہو گا
 کہ نہ دنیا یہ کسی لڑکی زیاں سے
 کہ تین کیا کوثرین کو ہر عکس سے اپنے
 کہ نہ تین لکھتا ہو تا میں خدا
 کہ نہیں جو فخر کرو نہیں وہ بجا ہے
 کہ نہ تیرا فخر کا جہان میں تیرا

دعویٰ غلامی بھی وہاں بڑا دبی ہے
وہ باعث ایجادِ جہان اپنا نبی ہے
وہ دربارِ پاک کی جستِ لبّی ہے
جا حاضرِ دربارِ ہونیرِ علیؑ ہے
اُوٹے سایہٴ خُشتِ نذر وندانِ نبیؑ ہے
خاںِ نغمہ ہر مرادِ ہر غمِ غبی ہے
میرِ وہ نبیؑ جو رسولِ کائناتِ نبیؑ ہے
اک ایک منہٴ سخنِ علیؑ ہے

سلطنت ہے محشر میں فرشتوں کو یہ جو علم
تعلیم کروا لطف کی مداح نبی ہے

دل میں نقد عشق سید ابراہیم
دور پر پہنچ نہی میں ضعف جہم زار
عاشق حیات نہ دوزخ کا سفر نہ ساز
فراق میں بروصف تیغ ابرو و خنجر
محبوبہ حشر کے چپٹ جاؤ گے کیسا ظلم

کلیج یہ کامیکو ہے تجھنے اسرار
جان و دل کی بارش کو تار فیض کی بارش
میرا مولایمیر آقا احمد مختار ہے
وہ زبان کا میکو ہم ایک حقیقت ہے دربار
عاصی و ان احمد مختار کل مختار

76

دیوان لطیف

[illegible]

آدمؑ دنیا کو پتہ نہ دے سکا تو پہلا
جنس باعث ہوئی تھی اس کی توبہ
میں نہ پائی نہ اس کے بعد اعلیٰ جنس ہے
کو جس نے ہوئی جو خلق مخلوق خدا
وہ ہمیشہ جو کبریا شوق الہ اور دس
پانچ لاکھ لاکھ اور اس سے جسے سبب
مستند الہی جنس کا جو کمال ہے سبب

رحمۃ للعالمین جو خدا فرمائیے لطیف
آج وہ کھر کھر سنا سنا خبر پیدا ہوئے

ایمانی رسول اکرم صلی اللہ علیہ وآلہ

مری نہ فکر رہا یہ وہ جون صاحب بیٹے ار
وہ بیت جون جو پویش غلو مولد است
ہو کہ جو بیٹو یہ سوال و جواب
ہو جواب جو منجھہ کی طلب تو بھر کر آہ

ازلی کے رتوں کا قہار ہوں
کھلی جوا کھنچے ہو خواب جو میرا
سنا خدا کی ہدائی کا خلق ہے
یہ شعر نیکے زبان سے مری سرور

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

اگر کوئی نہیں اسی شیخ طووز باہر
سیاہ رہتوں جو کہ درود و روشن کے
چمکے کہ زمین تند سُن میں اے زمین تیرا
گلاب غلامی غلام مرئی بانی متعین
تے کتاب کا ہر صفحہ صفحہ حور شہید
دورخ کہ جب کاہر و شمس و القمر وصف
فرستے بل مرین کیا جان جہ انسان کی
اسی نورین نپان جو آفتاب حشر
خدا ناما ہی آئینہ ہے رخ روشن
یہ رخ وہ چہ شعر جسکو لکھتے ہیں مصنف
اوٹھیں گے صبح قیامت جو خواہ غفلت
کے ڈر ڈر کر شکر کے دلین شکر نہا
ہاں نہیں بخ الو کا وصف یہ عیان
وہ کیا پیش بردست آیا زیر ہوا
چون اس رخ حجر نما نے پایا ہے

دروازہ حضرت علی کرم وجہہ کلاہیشہ پہلا ہوا مسجد میں ساتہم کٹر کی حضرت ابو بکر صدیق
 رضی اللہ تعالیٰ عنہ کے اسلئے کہ پھلے معلوم ہو چکا ہے کہ تحقیق نہیں تھا واسطے حضرت
 علی کرم اللہ وجہہ کے کوئی دروازہ و کسرا سوائے دروازہ جانب مسجد کے اور اشتہار میں
 توقف ہوتا ہے قول میں بعض علما و سلف کے نتیجہ بند کرنے کٹر کی کے سوائے کٹر کی الی بکر رضی اللہ
 تعالیٰ عنہ کے اشارہ ہے طرف اختلاف الی بکر رضی اللہ تعالیٰ عنہ کے اسلئے کہ تحقیق محتاج
 وہ بسبب خلیفہ ہونیکے طرف مسجد کے نہ بغیر او کلاہشہ تا بیخ ابن کثیر رضی اللہ تعالیٰ عنہ میں
 مذکور ہے کہ یہ بند کرنا تمام دروازہ و کلاہشہ کی راہیں طرف مسجد کے تھیں سوائے دروازہ علی
 کرم اللہ وجہہ کے نہیں مٹانی ہے اس کو جس چیز کے جو ثابت ہوا صحیح بخاری میں امر رسول خدا
 صلی اللہ تعالیٰ علیہ وآلہ وسلم سے مرض الموت میں واسطے بند کرنے دروازوں کے
 جنکی راہیں طرف مسجد کے ہیں سوائے دروازہ الی بکر رضی اللہ تعالیٰ عنہ کے اسلئے
 کہ حالت حیات میں بجناب پیغمبر خدا صلی اللہ تعالیٰ علیہ وآلہ وسلم کے حضرت فاطمہ زہرا
 رضی اللہ تعالیٰ عنہا نے اپنے والد علی کرم وجہہ کلاہیشہ کے راہ بند کر کے کلاہشہ